

Harc a megélhetésért — Flin Flonban

Ez év július havában történt, hogy a Flin Flon bányatelep munkásokat kértek. Összeszedtem tehát a cökmőket és nekik indultam oda, ahonnan állítólag aranyakkal megrakva lehet visszatérni; s anyagilag megerősödve „Jemosolyogjuk” a hideg kanadai telet.

Vonatunk Winnipegről kitudni: a gyorsan szelte a mérföldjező oszlopokat mintegy menekülő igyekezett velünk onnan, ahol nem volt mire várni, mert a munka lüktető erejét megadó látványláb soványasága már előre tudatta velünk a nehéz idők kezdetét.

Es ez így van Kanadában. Mert ha van buza, van minden. De most mintha a masinát vezető géysz is tudná, hogy jó lesz a sovány buzatáblákon minél előbb átvágtatni és elérni azt a helyet, ahol a családott emberek szíve új reménységgel telik meg, és új lehetőségek nyílnak a mindennapi kenyérért küzdők számára.

Vonatunk 22 órai vágatás után ért be az északi világ központj városába The Pasra, melyen meglátni, hogy a civilizáció nem régen ütötte fel benne tanyáját. Mert az ósvadonból átforgatott város területén mindenütt ott láthatók az évszázados tuskók, mintegy jelezvén, hogy az ósvadon nem egykönnyen hódol meg a civilizáció előtt. Az emberi vasakat azonban mégis győzedelmeskedik az őstermesztet felett, mert az emberi energia The Pasnál még nem nyugodott meg az észak feltárában. Mintegy márcól-holnapra olyan területek nyíltak meg a termelés előtt, amit alig néhány évvel ezelőtt még csak vörösbőrűek ismertek, akik ma már so moruan gondolnak arra, hogy a fehér faj rabló módjára fosztotta meg őket attól a világtól, melyben ők évszázadokon ke-

resztül éltek primitív, de senki által nem háborgatott életüket.

The Pason kellemes meglepetés ért. A városan keresztülhaladva ismerős hangok ütötték meg fülemet, úgyhogy eltérve eredeti utirányomtól a hang forrása felé tartottam. Hiába, ha az ember magyar muzsikát hall nem tud ellentálni a varázsnak és sohasem tud betelni vele. A legészakibb kanadai város főuccájának hatalmas rádió gramofonja árasztotta szerte szét az ismerős hangokat. Azonnal ráismertem, hogy ez nem lehet más, mint magyar muzsika, még pedig a legjavából való. Lászt második rapszódia. Mikor megkérdeztem a kereskedőt, hogy miképpen kerül ez ide a világ legtermészetesebb hangján választotta, hogy amit mindenütt a világon játszanak, azt The Pason is ismerni kell.

Íme a kunyhókba összekuporodott indiánok rezervációj között meghuzódó The Pason is magyar muzsika hangzik s lehangereelve minden akadályt, hirdeti a magyar élni akarást.

A The Pastól Flin Flonig vezető vasut 88 mérföldet „szalad” míg odaér. Rendes körülmények között 2 óra alatt tenné meg ezt az utat a vonat, de akkor közel 24 órába került, miután a pályatest The Pastól erdős mocsáron keresztül vezet, úgyhogy a vonat sokszor életveszélyes helyeken megy át csigalomhasággal. Ezenkívül meg kell állnia minden mérföldön, ahol emberek dolgoznak, hogy azoknak a nehezen várt postát leadhassák.

Ejfel után ér a gőzös a Mile 52-re, más néven Cranberry Portage-ra, mely ugyszólván teljesen a tűz martaléka lett a múlt tavasszal Cranberry azonban dacolt a pusztító elemmel és újra felépült, hogy északon egykor virágzó bányavárosává

fejlődhessék. Cranberry Portage ugyanis fontos vasuti gőcpontként fekszik Flin Flon és Coal Lake bánya telepek között. A vonat a múlt nyár folya mán a Mile 66-nál nem ment tovább. A Mile 66-cn tul levő hid ugyanis mindenestül elsüllyedt a feneketlen mocsárban. Fel kellett tehát szedni a betyár bu tort és a hidat meg kerülve gyalog kellett az erdőszélén átjutni, hogy a Flin Flon bánya telep négykerekű kis munkásmozdonyával vontatott teher kocsi banyatelep anyagraktára előtt.

Ez tehát Flin Flon. Néhány műhelyépület, munkáslakásokul szolgáló fabarakok, sátor tábor, ez az egész. Egy napi várakozás után munkába állunk és részesei leszünk ama bábeli zürzavarnak ami itt a százféle munkának külön érdekességét kölcsönöz. Közel két ezer ember igyekszik azon hogy át formálja ezt a helyet, életet adó nagy munkateleppé, hogy az emberiség szolgálatába állítsa jólétet adjon azoknak, akik ma még nehéz verekével öntözik azt a követ, amely később tápláló kenyérré változik.

VARGA KÁROLY
(Folytatjuk!)

TÖRÖTT CSUKLÓVAL LOVAGOLT HÁROM MÉRFÖLDET

Egy férfit is megszegyenítő hősiesseggel tűrte sorsát Borden, Sask.-ban a 10 éves Tony Larson, akit az iskolából hazamenet levett a lóva, úgyhogy a kis norvégnek eltörték a csuklója. Rettenetes fájdalom elnére azonban ismét felkapaszkodott a hátszra és közben még két izben le is szállt, hogy az ut hársó kapukat kinyissa. Három mérföldes kinszenvedéssel teli lovaglás után ért haza, honnan kórházba szállították.

Nagy többséggel győztek a konzervatívok Ontarióban

A múlt szerdán lefolyt ontariói választásokon az eddigi kormányt támogató konzervatív párt óriási gyzelmet aratott, amennyiben a 112 megválasztott képviselő közül 91 konzervatív és csupán 11 a liberális. A fennmaradt többi nyolc kerületben a progresszívak, munkáspártiak és a United Farmers jelöltjeit választották meg.

Eszerint a Ferguson kormány nemcsak, hogy megmarad, hanem nagyobb parlamenti többséggel fogja intézni Ontario sorsát, amennyiben az 1926-os választásokkal szemben 14 konzervatív képviselővel több jutott be a törvényhozásba.

ELFOGTÁK A REVOLVERES BANDITÁKAT

Mult szombat este 11 óra tájban két álarcos bandita hatolt be Manchulenko winniepei varga műhelyébe és revolvert szerezve a megrémült mester mellének, pénzt követeltek. A műhely hátsó részében ezalatt éppen banké számolással volt elfoglalva az öreg cipész ember, a lánya, úgyhogy a banditák okosabbnak találták, ha azokat veszik kezébe.

Manchulenko mester ezalatt gondolt egy nagyot és ki akart surranni az ajtón, hogy értesítse a rendőrséget. Az egyik álarcos betört azonban idejében észrevette és két golyót melesztett a combjába. A lövöldözés és a fellármázott környék mozgolódása azonban elvette a banditák hidegvérét és menekülni igyekeztek. A két sebből vérző varga sem volt rest és utánuk sántikált, hogy megtudja merre szöknek. Amint azonban észrevették szándékát a merénylők, még egy lövést menesztettek utána, amely a másik lábáról is levette a szerencsétlen iparost.

Vasárnap azután elfogta a rendőrség három ügyes detektívje a két jómadarat, akikről kiderült, hogy már hetek óta désmálták a vasuti raktárakat és régebben elkövetett betöréseikért öt évet töltöttek börtönben. Most hamarosan ismét visszamennek a Stoney Mountain magas falai közé, miután három sebet ejtettek Manchulenko mesteren a szombati 15 dolláros keresetért, amit díjtságukban még ott is felejtettek a cipészműhelyben.

NYOLCMILLIÓ JÓTÉKONYCÉLRA

A közelmúltban bontották fel Conrad Hubert amerikai milliómos zseblámpagyáros végrendeletét, melyben úgy rendelkezett, hogy vagyonának háromnegyed részét jótekonycélra fordítsák. Azt is megjegyezte, hogy Amerikában három kiváló közéleti férfi

döntőn afelett, hogy milyen célokra mennyit adjanak a nyolcmillió dollárt meghaladó összegből.

A villanylámpa-milliomos közjegyzője Coolidge volt elnököt. Smith volt newyorki kormányzó és Rosenwald nagykereskedőt kérte fel erre a nehéz feladatra és reméli, hogy miután eszerint az Egyesült államok legelterjedtebb vallása, a protestáns, katolikus és zsidó is képviselve van, ugyszintén a demokrata és a republikánus párt is — a nagy vagyont igazságosan és teljesen pártatlanul fogják felosztani.

NYOMDÁBAN

IRTA: REMÉNYIK SÁNDOR

Indul a gép a már tompán dübörög. Megilletődve, halkán reng a padló. A rengést megkivánják a falak. S a mennyezeten ők adják tovább. Mint ágyúzáni, ablaküveg csörren: A gondolat, az ujjazott titán. Hirdeti, hogy im világgá röpül.

Az ifju titán csend terelte meg, Magány növelte fel, Tán erdőzúgás volt bölcseddala, Nemzöje talán csillagragyogás volt. És éji mécsse enyhe lámpaláng, Ringatója szelid szajka lélek.

De most röpül, most harag, dübörög. És hangját visszhangozzák a falak, És visszhangozni fogja egy világ. A lélek fézskéből a saefiók. E gépek szárnyán csattogva kikél. S vijogva nyílik fel a végtelenbe.

S mi egyé volt most ezek kincse lesz, S mi patak volt most folyóvá dagad, Szakadnak a leve ujj mellékfolyók, Ujjak a levek minden fordulónál, Cipőtkönn, temetőkön nyargal át, Kereszteket dönt koporsókat tép fel, És gazdagodik minden szívveréssel. És hirdeti hogy erősek az élők, És hirdeti, hogy élnek a halottak. — Indul a gép — s már tompán dübörög. Mint ágyúzáni: mecsörren az ablak.

A hetedik jelölt, az ágrólszakadt, kinek érdekében senkiféle itatott, etetett, vesztegetett, bolondított, a kapa-, kaszakerülő, pennaforogató, ahogy a kastély urai csufolták, el volt készülve a bukásra. A különféle pártok parorámás sátrakat állítottak fel s a nép itéletének kiérőszakalására árlejtést rendeztek. Oly zivataros dérral-durrall folyt a zsibvásár, hogy emberfia legyen, aki ki tud igazodni belőle.

Az öreg Husztik József a legbülcsebb pátriárkák közül való, tiszta szemű, nem hiába a legjobb vadász, biztos itéletű férfi, akinek ígérhették a politikai bosszorkánykonyhájának örögei a Göncöl-szekeket, a Flasztyukot a nagy Medvével, fel nem ült senkinek. Atyálalag mondogatta mindenkinek:

— Akit a legjobban akarnak elgáncsolni, az a mi emberünk. Nem szerencsétlenség, ha újságíró, legalább kiírja a mi bajainkat is. Győzni fogunk vele, fel itéletlenül győzünk. Ha nem, akkor a nép a pokolba való, nem a szavazóurnák elé.

A Jóska fia, a daliás, villogó fekete szemű Jóska, a bosnyák ezred legvitézebb katonája, meg szolította Pálfi Gyurát a főúcán:

— No, Gyura, kapsz-e sárgacipőt az uraktól?

— De kapok ám. Mind a hat beígérte. Ez hat pár. A báró és az államtitkár két párt ígért. Ez nyolc pár.

— Gratulálók. Lessz cipőd mégiben. Egy pár lábat is kérhetnél a cipőkhöz, akit nem járt át a golyó. De azt nem tudnak adni.

De Gyura csak kellenlenkedve maradt. Lehagolóan jegyezte meg:

— Ugy vagyok vele, mint a szolgáló a bakával vasárnap este kilenc órakor, mikor fölharant a trombita. Eppen akkor érkeztek el a legfontosabbhoz, mikor a baka felugrott és rohant a kaszánya felé. Már azt hittem, hogy az enyém, sóhajtott Lidike, mert a karomban volt, pedig csak álom volt, mert elrohant. — Tudod, az boszszant, hogy az a szerkesztőjelölt nem ígerte meg a sárgacipőmet. Ha megígéri, rendben van, ő is olyan, mint a többi. De ő azt mondta: Gyurám, nem a cipője, hanem a jövője forog kockán. Hát legyen csak maga sárgacipő-párti.

Otthon azonban nagy háború lett a sárgacipő körül. Gyura felesége tüzről-pattant, eszes, szókimondó menyecske volt.

— Elhallgass azzal a sárgacipővel. Az én apám világéletében a negyvennyolcas függetlenségi volt, kinózták, verték, büntették érte, de sohasé szavazott a kormányra. Inkább kikoplam magam, kislányommal meztől járok, de én veszem meg neked a sárgacipőt, nem az urak. Már az uccára se merek kimenni, mert mindenki az ellenzék mellett van, becsületből, meggyőződésből. Foghegyről nevetnek: Ja, a Gyura nem jó velünk, Gyurát a sárgacipő álmai gyöttrik. Inkább tyukszeméid nőttem volna...

— A szavazás még hátra van addig ne nyelvelj és ne gyanúsíts. Addig folytatom a mókámat, ameddig akarom. Mit a-

garsz, fizetni büntetést, hogy a trágalyé kiszivárgott a kerítésen, hogy a pajta s félreeső szin csen frissen mesélve, hogy az utszéli árok két centiméterrel alacsonyabb, mint a törvényben írva. Tudod, hogy akikről tudják, hogy ellenzékiek, már lebrizsálgatták. Az ifju szolgabíró nyakába vette a falut s a trágalyé csobogásának muzsikáját tanulmányozza. Akikről tudja, hogy az ő emberük, ott az Óceánt se látja meg. Akiről tudja, hogy ellenzék, ott, ha háromszáz szalmát fesszik keresztbe az udvaron, már köztisztviselési kihágást követett el. Ésszel járják a világot asszony...

— Hát csak szegényt ne hozza a Pálfi névre. Nem akarom, hogy a gyerekeinkre ujjal mutogassanak. Már az egész környék beszéli a sárgacipőt, meg fel se huztad s a becsületet foszlányokra taposd benne...

Hanem a földosztó mérnökök a maguk frissibe való munkába állásukkal, s feltűnő ígéretekkel elárulták tulságosan, hogy a dolgot nem lehet komolyan venni. Az egyik mérnököt kiűsült, hogy gyergyószentmiklósi újságíró, a másik egy mezőcsácsi volt községi jegyző. Valójában ezek is földigénylők lehettek volna, egyelőre azonban megelégedtek a dusan fizetett korszepénzekkel s a nagyszerű eszem-izommal, mely éjszakákon át tartott. A cirklit utóljára az iskola padján látták. Ki fizeti e mulatozás költségeit? — kérdezték a hajnali munkára menők egymást:

— Ki fizeti? A kecskeméti — Öreg templom nagyharangja...

Minél közelebb jött a nagy nap, annál több fogadást kötöttek. A jelöltek közül a báró biztosa vette győzelmet, meg is rendelte Szegedről a győzelmi torhoz való pezsgőt, borokat, li kőröket, tengerihalakat, süteményeket. A ferencszállások közül egy ötletes flatalembert, Hévézi Vörös Illéssel azonban mindénáron inni akart a győzelmi vacsora italából. Beállították a báró kortestanyájára:

— Ötven szavazóm lenne, ha reggelig együtt tudnám tartani. De kényestorkuak, kérem, kérem néhány üveggel a szegedi pakolásból:

Két kosárral kaptak. Választás után itták meg. Az új képviselővel is megkóstoltatták a báró malagaborát. "Ne vegye rossznéven, de a báró ur kortestborából kínáljuk." "Köszönöm, mert nekem egy decire való fillérem sincs. Én csak vízzel tudnám traktálni."

Es eljött a nap és lezajlott a legnagyobb rendben. A hetedik jött be elsőnek olyan nagy többséggel, hogy pótválasztásra se került a sor. Több szavazatot kapott ötszázal, mint a hat együttvéve. A rezesbanda felvonult, előszedtek egy régi korteszászlót, melyet egy nagybirtokos bontott ki annakidején. A neve is rajta volt. Egy piros arcú, őszhajú, szépszáll magyar csárdás tánclemben vitte legelő. A lányok a kései ősz legszebb virágaiból fontak csokrokat. A szegény hadiözvegyek egy csinos kosárbőröndöt tele raktak elemózsiával. A boldog mandátumbirtokos honatya nem akarta átvenni.

— Megéhezik Pestig, lelköm... A kastélyból azt üzenték, hogy éhenkórászt választottunk. Hát ha éhenkórász éhen ne haljon a vasuton. Mit szólna szegény felesége?

Patócs bandája rázendített a követ ur dalára, melyet beszédbe is beleszólt, mikor a kutyákat is ráuszították: Én vagyok a falu rossza egyedül, engem uगत minden kutya messziről... A diadalmenet az állomásra is kikísérte a nép jelöltjét. Egy ifjú ácsmester, ki a báróra szava zott, az új képviselőhöz lépett és tréfás gunyolódással kérdezte:

— Faraghatjuk a határkarókat a földkiosztáshoz?

A képviselő elérte a célját: a fullánkot is, ami benne volt, szeliden, jó kedvvel válaszolta: — Egészen biztosan faraghatja. Sőt ön is kap, noha az ellenpártot támogatta.

A tömeg élén haladt Pálfi Gyura és roppantul meg volt elégedve. Csak ugy csillogott a szeme az örömtől.

— Minek örülsz, Gyura? — kérdezi ugyancsak nevető arcú a népszerű Bakaity Vilmos.

— Annak, hogy a végén is azt a sárga cipőt kaptam kortesz jutalmul, amit az anyám meg az édesapám szabott a lábamra természetben.

Buza Károly köfeketni kezdett vele:

— Hát ha a képviselő ur cserbenhagyja a népet és átpártol. Törvény szerint most meg van választva, tehát amit akar!

— Ez az, amiben bízunk! Mi is a szívünk törvényére hallgatunk, mert a rendes törvény sze-

rint csak a báróra lehetett volna szavazni. A sziv törvénye szerint a szerkesztő urra.

De Buza Károly tovább huncutkodott, noha fütttyögött már a vonat.

De a finom bagaria cipőből pára lett, Gyura.

Pálfi Gyura hangosan, hogy jó messzire meghallják, felelte vidáman és selyem papírburokból finom, elegáns pár cipőt emelt magásra:

— Nagyságos uram, fogadjon tőlem ezt a pár cipőt ajándékként. Én kaptam azért, hogy vala kire szavazzak. Nem vitt rá a lelkem. Most ezt a cipőt vissza kell adnom a gazdájának. A gazdája azonban már reggel utra kelt. Magának adom. Az éjszaka három suszter dolgozott rajta, hogy Pesten, az ország házában is lehessen hordani.

A nép éljenzett, a fuvós zene kar a Rákóczi-ra zendített, a szerkesztő átvette a pár cipőt s a felvirágzott vonat megindult Pest felé.

Nagyon örvendezett az ajándékcipőnek, de végeredményben mégis borzalmas drágán vette meg a sorstól azt a pár cipőt. Mire kilyukadt a két talpa, komorfekete haja megőszült s a politika összetörte lelke ragyogó szárnyait. A felesége, a sulyos, válságos időkben azzal vi gasztalta, halk szomorúsággal:

— Ugy-e mondtam, hogy az ingyen cipő a legdrágább cipő a világon!

